

Przestępstwa przeciwko interesom finansowym UE – wzmacnianie współpracy sądowej i prawnej w celu ochrony interesów finansowych Unii

Lorenzo Bernardini

17 lipca 2025 r.

EIPA

European
Institute of
Public
Administration

This project is co-funded
by the European Union

SESJA I

Wprowadzenie do dyrektywy 2017/1371 („dyrektywa PIF”)
i istotnego orzecznictwa TSUE

ZARYS PREZENTACJI

1. Uwagi wstępne
2. Ewolucja pojęcia „nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii” oraz unijnych ram prawnych
3. Dyrektywa PIF i przestępstwa na szkodę interesów finansowych Unii
4. Dyskusja nt. orzecznictwa TSUE
5. Rola Prokuratury Europejskiej

UWAGI WSTĘPNE

- Ochrona **interesów finansowych Unii** przed nadużyciami finansowymi stanowi kluczowy element programu politycznego Unii od lat siedemdziesiątych XX wieku.
- **Cel:** zapewnienie należytego i skutecznego zarządzania **budżetem i środkami Unii** z wykorzystaniem wszystkich dostępnych nam instrumentów, w tym **prawa karnego**.
- **Orzecznictwo TSUE** aktywnie przyczyniło się do ewolucji pojęcia „nadużyć na szkodę **interesów finansowych Unii**” i, co za tym idzie, **unijnych ram prawnych**.

EWOLUCJA POJĘCIA NADUŻYĆ NA SZKODĘ INTERESÓW FINANSOWYCH UNII ORAZ UNIJNYCH RAM PRAWNYCH

W tym zakresie wyróżnić można **3 odrębne okresy**:

1. Lata 1970-1990: Brak ram prawnych na szczeblu Unii

- Nie uchwalono stosownych przepisów, ani traktaty pierwotne ani inne akty prawne nie zawierały definicji nadużyć na szkodę interesów finansowych UE.
- Państwa członkowskie nie widziały wystarczających powodów, aby kryminalizować czyny na szkodę interesów finansowych UE.

EWOLUCJA POJĘCIA NADUŻYĆ NA SZKODĘ INTERESÓW FINANSOWYCH UNII ORAZ UNIJNYCH RAM PRAWNYCH

1. Lata 1970-1990: Brak ram prawnych na szczeblu Unii

TSUE, 21 września 1989 (C-68/88) Komisja przeciwko (wyrok w sprawie „greckiej kukurydzy”)

- Trybunał ustanawia zasady równoważności i skuteczności sankcji.
- Państwa członkowskie zostają zobowiązane do ochrony interesów finansów EWG tak samo, jak własnych, poprzez „skuteczne, proporcjonalne i odstraszające kary.”

EWOLUCJA POJĘCIA NADUŻYĆ NA SZKODĘ INTERESÓW FINANSOWYCH UNII ORAZ UNIJNYCH RAM PRAWNYCH

2. Lata 1990-2000

a) Traktat z Maastricht (1992)

- Filar trzeci współpracy sądowej (w tym w sprawach karnych)
- Art. 209 A ustanawia zasadę równoważności: „Państwa Członkowskie podejmują takie same środki do zwalczania nadużyć finansowych naruszających interesy finansowe Wspólnoty, jakie podejmują do zwalczania nadużyć finansowych naruszających ich własne interesy finansowe.”

EWOLUCJA POJĘCIA NADUŻYĆ NA SZKODĘ INTERESÓW FINANSOWYCH UNII ORAZ UNIJNYCH RAM PRAWNYCH

2. Lata 1990-2000

b) Konwencja o ochronie interesów finansowych Wspólnot Europejskich (1995)

- Pierwsza definicja „nadużyć finansowych na szkodę interesów Unii”.
- Art. 2: „Każde państwo członkowskie podejmuje niezbędne środki w celu zapewnienia, że działanie określone w art. 1 (...) [jest] zagrożone przez skuteczne, proporcjonalne i odstraszające sankcje karne”.
- Nadal jednak brak równoważnej ochrony przed nadużyciami finansowymi w całej Unii.

EWOLUCJA POJĘCIA NADUŻYĆ NA SZKODĘ INTERESÓW FINANSOWYCH UNII ORAZ UNIJNYCH RAM PRAWNYCH

3. Lata 2000 – dzisiaj

- a) Traktat z Lizbony: nowy art. 86 TFUE i art. 325 TFUE
- b) Dyrektywa „PIF” (UE) 2017/1371 w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii (COM(2012) 363 final).
- c) W tym trzecim okresie koncentrują się najistotniejsze orzeczenia TSUE dotyczące pojęcia „nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii”.

a) Art. 325 TFUE

1) „Unia i Państwa Członkowskie zwalczają nadużycia finansowe i wszelkie inne działania nielegalne **naruszające interesy finansowe Unii** za pomocą środków podejmowanych zgodnie z niniejszym artykułem, które mają skutek odstrasżający i zapewniają skuteczną ochronę w Państwach Członkowskich oraz we wszystkich instytucjach, organach i jednostkach organizacyjnych Unii.

4) Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą, po konsultacji z Trybunałem Obrachunkowym, uchwalają **niezbędne środki** w dziedzinach zapobiegania nadużyciom finansowym naruszającym interesy finansowe Unii i zwalczania tych nadużyć w celu zapewnienia skutecznej i równoważnej ochrony w Państwach Członkowskich oraz we wszystkich instytucjach, organach i jednostkach organizacyjnych Unii.”

a) Art. 325 TFUE

- **Nowe uprawnienia ustawodawcze** na szczeblu Unii w dziedzinie zwalczania przestępstw na szkodę interesów finansowych.
- „(...) uchwalają niezbędne środki”: w tym w zakresie **prawa karnego**?
- Jak w wielu innych dziedzinach prawa Unii **swoją rolę odegrał tu TSUE**:
 - i. **zwiększając skuteczność** zwalczania nadużyć finansowych in concreto.
 - ii. **poszerzając zakres pojęcia „nadużyć finansowych”** z obiektywnego punktu widzenia (VAT, cła pobierane na podstawie wspólnej taryfy celnej, nieprawidłowości, które nie wywołują konkretnych skutków finansowych).

b) Orzecznictwo TSUE

TSUE, C-612/2015, Kolev i inni

Okoliczności faktyczne

- Ośmiu funkcjonariuszy bułgarskiej służby celnej zostało oskarżonych o przestępstwa korupcyjne dotyczące odpraw celnych.
- Naruszenie istotnych warunków formalnych (prawa do informacji i prawa do obrony przez adwokata).
- Zgodnie z prawem bułgarskim postępowanie karne jest umarzane w przypadku, gdy naruszenia proceduralne nie zostaną usunięte w odpowiednim czasie.

Pytanie prejudycjalne

- Czy wykładni art. 325 TFUE należy dokonywać w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie uregulowaniu prawa krajowego ustanawiającemu procedurę prowadzącą do umorzenia postępowania karnego, w zakresie, w jakim owo uregulowanie znajduje zastosowanie w postępowaniach prowadzonych w sprawie poważnego nadużycia finansowego naruszającego interesy finansowe Unii?

b) Orzecznictwo TSUE

TSUE, C-612/2015, Kolev i inni

Orzeczenie TSUE

„51. W myśl art. 2 ust. 1 lit. a) decyzji 2007/436 zasobami własnymi Unii są między innymi cła pobierane na podstawie Wspólnej taryfy celnej. Istnieje zatem bezpośredni związek między poborem należności celnych a wpłatą do budżetu Unii odpowiednich środków z nich pochodzących. Wszelkie braki w poborze owych należności mogą powodować uszczuplenie wskazanych środków budżetowych”.

„52. W celu zapewnienia ochrony interesów finansowych Unii państwa członkowskie mają więc obowiązek **podjęcia wszystkich niezbędnych kroków** służących zagwarantowaniu pełnego i skutecznego poboru należności celnych, co wymaga prawidłowego przeprowadzania kontroli celnych”.

„65. W związku z tym ustawodawca krajowy powinien w danym wypadku **zmienić przepisy** i zagwarantować, aby normy prawa procesowego mające zastosowanie w przypadku ścigania przestępstw naruszających interesy finansowe Unii nie były ukształtowane w taki sposób, aby ze swej natury powodowały systemowe ryzyko **bezkarności w odniesieniu do tego rodzaju przestępstw**, oraz zapewnić ochronę praw podstawowych osób oskarżonych.”

b) Orzecznictwo TSUE

TSUE, C-310/2016, Peter Dzivev

Okoliczności faktyczne

- Sprawa dotyczyła wniosku bułgarskiego sądu karnego o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w postępowaniu dotyczącym oszustw związanych z VAT.
- Trybunał zauważył, że podsłuchy rozmów telefonicznych oskarżonego zostały zatwierdzone przez sąd, który nie jest już sądem właściwym po reformie bułgarskiego kodeksu karnego, która miała miejsce w 2012 r.
- Tylko za pomocą dowodów w postaci nagrań telefonicznych można było jasno wykazać popełnienie przez Dziveva przestępstw podatkowych.

Pytanie prejudycjalne

- Czy art. 325 TFUE należy interpretować w ten sposób, że stoi one na przeszkodzie, w kontekście zasady skuteczności postępowania karnego dotyczącego przestępstw dotyczących VAT, stosowaniu przez sąd krajowy przepisu krajowego stanowiącego, że należy odrzucić w postępowaniu karnym dowody uzyskane niezgodnie z prawem (w tym przypadku: z podsłuchu)?

b) Orzecznictwo TSUE

TSUE, C-310/2016, Peter Dzivev i inni

Orzeczenie TSUE

- Normy dotyczące sposobu przeprowadzania dowodów i ich wykorzystania w postępowaniach karnych w dziedzinie VAT są dziedziną należącą do kompetencji państw członkowskich;
- Państwa członkowskie zobowiązane są do zwalczania nadużyć finansowych i wszelkich innych nielegalnych działań naruszających interesy finansowe Unii za pomocą skutecznych i odstraszających środków;
- Istnieje bezpośredni związek między poborem (zgodnie z obowiązującym prawem Unii) wpływów z tytułu VAT a wpłatą do budżetu Unii odpowiednich środków pochodzących z tego podatku;
- Sankcje karne mogą okazać się nieodzowne w celu zwalczania w skuteczny i odstraszający sposób niektórych przypadków poważnych oszustw w dziedzinie VAT, czego wymaga konwencja PIF;
- Naruszenia prawa Unii muszą być karane na warunkach (materialnych i proceduralnych), analogicznych do tych, które mają zastosowanie do naruszeń prawa krajowego o podobnym charakterze i rozmiarze; wspomniane środki muszą nadawać sankcji charakter skuteczny, proporcjonalny i odstraszający;
- Karne normy proceduralne przewidziane przez prawo krajowe powinny pozwalać na skuteczne ukaranie przestępstw związanych z takimi czynami.

b) Orzecznictwo TSUE

TSUE, C-310/2016, Peter Dzivev i inni

Orzeczenie TSUE

- „30. Nawet jeśli sankcje i procedury administracyjne lub karne dotyczące tych sankcji, które państwa członkowskie wprowadzają w celu zwalczania naruszeń zharmonizowanych zasad w dziedzinie VAT, należą do ich autonomii proceduralnej i instytucjonalnej, to jednak jest ona ograniczona (...) zasadą skuteczności”.
- Sądy krajowe mogą być zobowiązane do zaniechania stosowania norm krajowych, które w ramach postępowania (karnego) dotyczącego poważnych przestępstw w dziedzinie VAT stoją na przeszkodzie stosowaniu skutecznych i odstraszających sankcji.

b) Orzecznictwo TSUE

TSUE, C-310/2016, Peter Dzivev i inni

Orzeczenie TSUE

- Trybunał podkreślił jednak, że obowiązki te mają swoje granice: „**33.** Jednakże obowiązek zapewnienia skutecznego poboru środków Unii nie zwalnia sądów krajowych z konieczności poszanowania praw podstawowych gwarantowanych przez kartę praw podstawowych oraz ogólnych zasad prawa Unii.”
- „**35.** W tym względzie z wymogów wiążących się w szczególności z zasadą legalności i praworządności wynika, że wykonywanie kompetencji w zakresie nakładania sankcji nie może co do zasady wykraczać poza granice prawne, w ramach których organ jest upoważniony do działania zgodnie z prawem państwa członkowskiego, któremu podlega.”
- „**39.** Wynika z tego, że prawo Unii nie może wymagać, by sąd krajowy zaniechał stosowania takiej normy proceduralnej, nawet gdyby wykorzystanie dowodów zgromadzonych niezgodnie z prawem mogło zwiększyć skuteczność ścigania karnego, dając organom krajowym możliwość nałożenia w niektórych przypadkach sankcji za nieprzestrzeganie prawa Unii.”

c) **Wniosek dotyczący dyrektywy w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii (COM(2012) 363 final).**

- Harmonizacja przepisów prawa karnego w zakresie przestępstw naruszających budżet i środki Unii.
- Dyrektywa PIF (UE) 2017/1371 została ostatecznie przyjęta w dniu **25 kwietnia 2017 r.**
- Co zaskakujące, jej podstawą prawną są **art. 83 ust. 2 TFUE i art. 325 TFUE.**

DYREKTYWA PIF i PRZESTĘPSTWA NA SZKODĘ INTERESÓW FINANSOWYCH UNII

Art. 83 TFUE

1) Parlament Europejski i Rada, stanowiąc w drodze **dyrektyw** zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą, mogą ustanowić **normy minimalne** odnoszące się do określania przestępstw oraz kar w dziedzinach szczególnie **poważnej przestępczości o wymiarze transgranicznym**(...). Powyższe dziedziny przestępczości są następujące: terroryzm, handel ludźmi oraz seksualne wykorzystywanie kobiet i dzieci, nielegalny handel narkotykami, nielegalny handel bronią, pranie pieniędzy, korupcja, fałszowanie środków płatniczych, przestępczość komputerowa i przestępczość zorganizowana.

2) Jeżeli zbliżanie przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich w sprawach karnych okaże się niezbędne **w celu zapewnienia skutecznego wprowadzania w życie polityki Unii w dziedzinie, która stała się przedmiotem** środków harmonizujących, dyrektywy mogą ustanowić normy minimalne odnoszące się do określania przestępstw oraz kar w danej dziedzinie.”

DYREKTYWA PIF i PRZESTĘPSTWA NA SZKODĘ INTERESÓW FINANSOWYCH UNII

- Dyrektywa wprowadza wspólne definicje dotyczące szeregu przestępstw przeciwko budżetowi i środkom Unii („**przestępstwa na szkodę interesów finansowych Unii**”).

Art. 2 – Definicje i zakres

- Interesy finansowe Unii oznaczają **wszystkie dochody, wydatki i aktywa** objęte następującymi budżetami, uzyskane za ich pośrednictwem lub należne na ich rzecz:
 - (i) budżet Unii;
 - (ii) budżety instytucji, organów i jednostek organizacyjnych Unii ustanowionych na mocy Traktatów lub budżety bezpośrednio lub pośrednio zarządzane i monitorowane przez te podmioty.

DYREKTYWA PIF i PRZESTĘPSTWA NA SZKODĘ INTERESÓW FINANSOWYCH UNII

1. **Nadużycia naruszające interesy finansowe Unii**

- w odniesieniu do (innych) **wydatków** (art. 3 ust. 2 lit. a))
- w odniesieniu do **wydatków związanych z zamówieniami publicznymi** (art. 3 ust. 2 lit. b))
- w odniesieniu do (innych) **dochodów** (art. 3 ust. 2 lit. c))
- w odniesieniu do **dochodów pochodzących z zasobów własnych z tytułu VAT** (art. 3 ust. 2 lit. d), art. 2 ust. 2) – tylko, jeżeli są one związane z terytorium dwóch lub większej liczby państw członkowskich, a całkowita szkoda wyrządzona przez te przestępstwa wynosi co najmniej 19 mln EUR.

2. **Pranie pieniędzy** związane z mieniem pochodzącym z przestępstw objętych zakresem stosowania dyrektywy (art. 4 ust. 1)

3. **Korupcja czynna i bierna** (art. 4 ust. 2)

4. **Sprzeniewierzenie, którego dopuścił się funkcjonariusz publiczny** (art. 4 ust. 3)

DYREKTYWA PIF i PRZESTĘPSTWA NA SZKODĘ INTERESÓW FINANSOWYCH UNII

MOCNE STRONY

- Nowe przestępstwo sprzeniewierzenia;
- Poszerzenie zakresu pojęcia korupcji;
- Poszerzenie zakresu pojęcia funkcjonariusza publicznego;
- Bardziej wyczerpująca definicja nadużyć finansowych
- Oszustwa dotyczące VAT

• SŁABE STRONY

- Minimalistyczne podejście do harmonizacji minimum
- Powtórzenie treści konwencji PIF
- Brak określenia minimalnego wymiaru kar
- Brak harmonizacji części ogólnej

SESJA II

Dyskusja nt. orzecznictwa TSUE

Sprawy połączone C-357/19 i 547/19 (Euro Box Promotion i in.) oraz C-811/19 i 840/19 (FQ i in.)

Okoliczności faktyczne

- Rumuński Trybunał Konstytucyjny **uchylił orzeczenia wydane w kilku sprawach karnych** z uwagi na niezgodny z prawem skład sądu pierwszej instancji lub sądu apelacyjnego.
- Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego przedmiotowe sprawy dotyczące nadużyć finansowych i korupcji powinny zostać ponownie zbadane, jeśli to możliwe – kilka razy.

Pytanie prejudycjalne

- Czy art. 325 ust. 1 TFUE stoi na przeszkodzie stosowaniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego, które to stosowanie skutkowałoby uchynieniem orzeczeń sądowych, które stały się prawomocne przed wydaniem tego wyroku, i wszczęciem nowego postępowania apelacyjnego w sprawach poważnych nadużyć finansowych i korupcji?

Sprawy połączone C-357/19 i 547/19 (Euro Box Promotion i in.) oraz C-811/19 i 840/19 (FQ i in.)

Orzeczenie TSUE

- Jeśli organizacja wymiaru sprawiedliwości w państwach członkowskich, w tym skład sądu w sprawach dotyczących nadużyć finansowych i korupcji, należy do kompetencji tych państw członkowskich, to wciąż przy wykonywaniu tej kompetencji państwa członkowskie mają obowiązek dotrzymywać zobowiązań wynikających dla nich z art. 325 ust. 1 TFUE.
- Biorąc pod uwagę ich złożoność i czas trwania, ponowne rozpatrzenia nieuchronnie przełożą się na wydłużenie czasu trwania postępowań karnych, co jest sprzeczne z obowiązkami ciążącymi na Rumunii na mocy decyzji 2006/928.
- Ponadto, z uwagi na krajowe przepisy dotyczące przedawnienia, ponowne rozpatrzenie wskazanych spraw mogłoby doprowadzić do przedawnienia się odnośnych przestępstw i przeszkodzić w skutecznym i odstraszającym ukaraniu osób zajmujących najwyższe stanowiska w państwie rumuńskim, które zostały skazane za popełnienie, w ramach sprawowania swych funkcji, poważnych przestępstw nadużyć finansowych lub korupcji.
- W rezultacie prowadziłoby to powstania systemowego ryzyka bezkarności tej kategorii przestępstw, co podważyłoby cel polegający na walce z korupcją na wysokim szczeblu.

Sprawy połączone C-357/19 i 547/19 (Euro Box Promotion i in.) oraz C-811/19 i 840/19 (FQ i in.)

Orzeczenie TSUE

- Art. 325 ust. 1 TFUE stoi na przeszkodzie uregulowaniu lub praktyce krajowej, zgodnie z którymi wyroki dotyczące korupcji i oszustw związanych z podatkiem od wartości dodanej (VAT),
- które nie zostały wydane w pierwszej instancji przez składy orzekające złożone z sędziów wyspecjalizowanych w tej dziedzinie lub, w postępowaniu apelacyjnym, przez składy orzekające, których wszyscy członkowie zostali wyłonieni w drodze losowania,
- są bezwzględnie nieważne,
- skutkiem czego sprawy dotyczące korupcji i oszustw związanych z VAT muszą, w stosownym przypadku wskutek wniesienia skargi nadzwyczajnej o uchylenie prawomocnego orzeczenia, zostać rozpoznane w pierwszej lub w drugiej instancji,
- jeżeli stosowanie tego uregulowania lub tej praktyki krajowej może prowadzić do systemowego ryzyka bezkarności czynów stanowiących ciężkie przestępstwa oszustwa godzącego w interesy finansowe Unii lub generalnie korupcji.

Sprawy połączone C-357/19 i 547/19 (Euro Box Promotion i in.) oraz C-811/19 i 840/19 (FQ i in.)

Orzeczenie TSUE

- Co się tyczy **konsekwencji praw do obrony**, Trybunał orzekł, że
 - obowiązek zapewnienia, aby tego rodzaju przestępstwa podlegały skutecznym i odstraszającym sankcjom, nie zwalnia sądu odsyłającego z konieczności badania poszanowania praw podstawowych zagwarantowanych w art. 47 karty praw podstawowych.
- Sąd taki nie może jednak zastosować krajowego standardu ochrony praw podstawowych mogącego prowadzić do takiego **systemowego ryzyka bezkarności**. Tymczasem wymogi wynikające z tego przepisu nie stoją na przeszkodzie **ewentualnemu pominięciu orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego** dotyczącego specjalizacji i obsady składów orzekających w sprawach dotyczących korupcji.
- Druga seria pytań dotyczyła konsekwencji dla krajowych sądów w przypadku pominięcia praktyk trybunału konstytucyjnego. Trybunał wyjaśnił, że **odpowiedzialność dyscyplinarna sędziów sądów krajowych** wprowadzona za niestosowanie się do orzeczeń trybunału konstytucyjnego **jest sprzeczna z zasadą niezawisłości sędziowskiej i pierwszeństwa prawa Unii**.

Sprawy połączone C-357/19 i 547/19 (Euro Box Promotion i in.) oraz C-811/19 i 840/19 (FQ i in.)

Kwestie wymagające krytycznego omówienia (1)

■ Skuteczność kontra pewność prawa

Wyrok TSUE słusznie potwierdza **konieczność skutecznego ścigania** nadużyć finansowych w Unii (art. 325 ust. 1 TFUE), a jednocześnie każe zastanowić się nad kwestią **pewności prawa** dla **sędziów krajowych** w przypadku, gdy przeszłe orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego pozostają formalnie wiążące.

■ Dylemat sędziowskiego nieposłuszeństwa

TSUE wymaga od sędziów sądów powszechnych, aby **pomijali oni orzeczenia krajowego Trybunału Konstytucyjnego** w przypadku, gdy są one niezgodne z prawem Unii. Chociaż wymóg ten jest doktrynalnie uzasadniony z punktu widzenia zasady **pierwszeństwa prawa Unii**, może on wzbudzać **opór ze strony instytucji** i niepewność prawa na szczeblu krajowym.

■ Pragmatyczne milczenie TSUE w kwestii wykonywania

Trybunał **nie przedstawia jasnych wytycznych** co do tego, **w jaki sposób** krajowe sądy powinny uskuteczniać pomijanie takich orzeczeń w praktyce (zwłaszcza, gdy w grę wchodzi **ryzyko kar dyscyplinarnych** lub **uchylenie orzeczeń**).

Sprawy połączone C-357/19 i 547/19 (Euro Box Promotion i in.)
oraz C-811/19 i 840/19 (FQ i in.)

Kwestie wymagające krytycznego omówienia (2)

■ Art. 325 ust. 1 jako klauzula strukturalna

TSUE traktuje art. 325 ust. 1 jako **normę z zakresu integralności systemowej**, zobowiązującą państwa członkowskie do takiego **zaprojektowania całego systemu sądownictwa, by chronił on środki Unii**. Chodzi tu o coś więcej niż jednostkowe gwarancje procesowe.

■ Potencjalne tarcia z tożsamością narodową (art. 4 ust. 2 TUE)

Wyrok Trybunału może być postrzegany jako naruszający **podstawowe funkcje konstytucyjne** (np. kontrolę prawomocnych przeczeń) i podsycać debaty dotyczące kwestii **suwerenności i tożsamości sądowej**.

■ Wzmacnianie zaufania... ale za jaką cenę?

Chociaż wyrok **wzmacnia wzajemne zaufanie i ochronę interesów Unii**, może on także **podważać zaufanie do krajowych instytucji sądowych**, jeśli będzie postrzegany jako nadrzędny w stosunku do krajowego mechanizmu równowagi konstytucyjnej.

SESJA III

Prokuratura Europejska i jej wpływ na krajowe systemy sprawiedliwości

Art. 86 TFUE

- 1) W celu zwalczania **przestępstw przeciwko interesom finansowym Unii** Rada, stanowiąc w drodze **rozporządzeń** zgodnie ze specjalną procedurą ustawodawczą, może ustanowić **Prokuraturę Europejską** w oparciu o Eurojust. (...) w przypadku braku porozumienia i w sytuacji gdy co najmniej dziewięć Państw Członkowskich pragnie ustanowić wzmocnioną współpracę na podstawie danego projektu rozporządzenia, informują one o tym Parlament Europejski, Radę i Komisję.
- 3) Rozporządzenia, o których mowa w ustępie 1, określają **statut** Prokuratury Europejskiej, warunki wypełniania jej funkcji, zasady proceduralne mające zastosowanie do jej działań, jak również zasady dopuszczalności dowodów oraz zasady sądowej kontroli czynności procesowych podjętych przez nią przy wypełnianiu jej funkcji.
- 4) Rada Europejska może, jednocześnie lub później, przyjąć decyzję zmieniającą ustęp 1 w celu **rozszerzenia uprawnień Prokuratury Europejskiej na zwalczanie poważnej przestępczości o wymiarze transgranicznym** (...).

Art. 86 TFUE

- Rada **może** ustanowić **Prokuraturę Europejską** w oparciu o Eurojust
- w celu prowadzenia dochodzeń, ścigania i stawiania przed sądem
- sprawców **przestępstw przeciwko interesom finansowym Unii,**
- o których mowa w **dyrektywie 2017/1371** (dyrektywa PIF).

DROGA DO EPPO

- Projekt „Corpus Juris”(1995)
- Rozporządzenie 2017/1939 („rozporządzenie w sprawie EPPO”)
- Uzupełnione Regulaminem Wewnętrznym („RW”) EPPO
- Weszło w życie w dniu 1 czerwca 2021 r.
- Wzmocniony mechanizm współpracy z 22 państwami członkowskimi (art. 86 TFUE)
- Kamień milowy w procesie integracji europejskiej: centralizacja uprawnień dochodzeniowych i prokuratorskich

DROGA DO EPPO

- Niezależny organ europejski
- Brak wyłącznej właściwości => **model kompetencji dzielonych**
- Delegowani prokuratorzy europejscy => **podwójna funkcja**
- Dwufazowe postępowanie karne:
 - **Uprawnienia prokuratorskie**: skoncentrowane na szczeblu UE
 - **Uprawnienia orzecznicze**: skoncentrowane na szczeblu UE
- Niejasny i ograniczony zakres **właściwości rzeczowej** (owoc kompromisu politycznego).

ZAKRES WŁAŚCIWOŚCI RZECZOWEJ

Art. 22 rozporządzenie 1939/2017

- 1) Prokuratura Europejska jest właściwa w sprawach dotyczących przestępstw naruszających interesy finansowe Unii, które są **określone w dyrektywie (UE) 2017/1371, zgodnie z jej transpozycją do prawa krajowego**, bez względu na to, czy na mocy prawa krajowego ten sam czyn zabroniony można uznać za inny rodzaj przestępstwa. (...)
- 2) Prokuratura Europejska jest również właściwa w sprawach przestępstw dotyczących udziału w **organizacji przestępczej w rozumieniu decyzji ramowej 2008/841/WSiSW**, zgodnie z jej transpozycją do prawa krajowego, jeżeli celem działalności przestępczej takiej organizacji jest popełnienie jednego z przestępstw, o których mowa w ust. 1.
- 3) Prokuratura Europejska jest również właściwa w sprawach dotyczących **każdego innego przestępstwa, które jest nierozdzielnie związane z czynem zabronionym** objętym zakresem zastosowania ust. 1 niniejszego artykułu. Właściwość w odniesieniu do takich przestępstw może być wykonywana wyłącznie zgodnie z art. 25 ust. 3.
- 4) W żadnym przypadku Prokuratura Europejska nie jest właściwa w sprawach przestępstw dotyczących **krajowych podatków bezpośrednich** (...)

ZAKRES WŁAŚCIWOŚCI RZECZOWEJ

Właściwość ograniczona do 3 grup przestępstw:

- 1. Przestępstwa przeciwko interesom finansowym Unii:** przestępstwa przeciwko budżetowi Unii
→ „przewidziane w dyrektywie (EU) 2017/1371, zgodnie z jej transpozycją do prawa krajowego”.
- 2. Przestępczość zorganizowana,** jeśli jej celem jest popełnienie przestępstwa przeciwko interesom finansowym UE
→ „przewidziane w dyrektywie (UE) 2008/841/WSiSW, zgodnie z jej transpozycją do prawa krajowego”.
- 3. Przestępstwa „nierozzerwalne związane” z przestępstwami przeciwko interesom finansowym UE.**

UDZIAŁ W ORGANIZACJACH PRZESTĘPCZYCH

Dwa warunki:

1. Członkostwo w organizacji przestępczej lub jej tworzenie i kierowanie nią
2. Celem działalności przestępczej takiej organizacji jest popełnienie przestępstw przeciwko interesom finansowym Unii („kryterium charakteru nadrzędnego”)

Przewidziane w decyzji ramowej 2008/841/WSiSW

Zgodnie z jej transpozycją do prawa krajowego

Decyzja ramowa 2008/841/WSiSW

Art. 1

1) „organizacja przestępcza” oznacza **zorganizowaną grupę**, istniejącą przez pewien czas, składającą się z **więcej niż dwóch osób, działających wspólnie** w celu **popelnienia przestępstw**, których maksymalne zagrożenie karą (...) w celu osiągnięcia, bezpośrednio lub pośrednio, korzyści finansowej lub innej korzyści materialnej.

2) „zorganizowana grupa” oznacza grupę, która nie jest przypadkowo utworzona w celu natychmiastowego popełnienia przestępstwa ani której członkowie nie muszą mieć formalnie określonych ról, w której nie musi istnieć ciągłość członkostwa ani rozwinięta struktura.

Art. 2

a) zachowanie każdej osoby, która, w sposób zamierzony i mając świadomość celu i ogólnej działalności organizacji przestępczej lub zamiaru popełnienia przez nią danych przestępstw, **aktywnie bierze udział w działalności przestępczej organizacji** (...), ze świadomością, że udział taki przyczyni się do realizacji działalności przestępczej organizacji;

b) zachowanie każdej osoby **polegające na ustaleniu** z jedną lub większą liczbą osób, że należy wykonać pewne działanie, **którego wykonanie oznaczałoby popełnienie przestępstw**, do których mowa w art. 1, **nawet jeśli osoba ta nie bierze udziału w faktycznej realizacji działania**.

PRZESTĘPSTWA NIEROZERWALNIE ZWIĄZANE

- **Kompetencje pomocnicze:** poszerzony zakres właściwości rzeczowej
- „Kompetencje pomocnicze” EPPO dotyczą „każdego innego przestępstwa, które jest nierozdzielnie związane” z czynem zabronionym, który wchodzi zakres grupy 1 (przestępstwa na szkodę interesów finansowych Unii), ale nie w zakres grupy 2 (przestępczość zorganizowana)
- „Nierozdzielnie związane”: brak definicji w art. 22 rozporządzenia w sprawie EPPO
- Przewidziane w sposób dorozumiany w art. 86 TFUE: doktryna „uprawnień dorozumianych”
- Uzasadnienie: właściwe funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości

PRZESTĘPSTWA NIEROZERWALNIE ZWIĄZANE

- **Motyw 54** Aby zapewnić zarówno efektywne prowadzenie postępowań przygotowawczych w sprawach przestępstw naruszających interesy finansowe Unii, jak i stosowanie zasady *ne bis in idem*, w niektórych przypadkach może być konieczne objęcie prowadzonym postępowaniem przygotowawczym innych przestępstw przewidzianych w prawie krajowym, jeżeli są one nierozdzielnie związane z przestępstwem naruszającym interesy finansowe Unii. Pojęcie „przestępstw nierozdzielnie ze sobą związanych” należy rozumieć zgodnie z odpowiednim orzecznictwem, które na potrzeby stosowania zasady *ne bis in idem* za istotne kryterium uważa to, że **istotne fakty są tożsame** (lub zasadniczo takie same), w tym sensie, że istnieje zbiór konkretnych okoliczności, które są nierozdzielnie związane ze sobą w czasie i przestrzeni.”
- **Motyw 55** „Prokuratura Europejska powinna mieć prawo wykonywania swojej właściwości w przypadku gdy przestępstwa są nierozdzielnie ze sobą związane i przestępstwo naruszające interesy finansowe Unii **ma charakter nadrzędny ze względu na wagę danego przestępstwa, określaną na podstawie maksymalnego wymiaru sankcji karnych, który może zostać za nie nałożony.**

PRZESTĘPSTWA NIEROZERWALNIE ZWIĄZANE

Motyw 56 Prokuratura Europejska powinna jednak mieć również prawo do wykonywania właściwości w przypadku przestępstw nierozzerwalnie ze sobą związanych, jeżeli przestępstwo naruszające interesy finansowe Unii nie ma charakteru nadrzędnego ze względu na wymiar sankcji karnych, ale uznaje się, że inne nierozzerwalnie związane przestępstwo jest **przestępstwem pomocniczym**, ponieważ ma wyłącznie charakter instrumentalny w stosunku do przestępstwa naruszającego interesy finansowe Unii, w szczególności gdy takie inne przestępstwo zostało popełnione przede wszystkim w celu stworzenia warunków do popełnienia przestępstwa naruszającego interesy finansowe Unii, takie jak przestępstwo, którego jednoznacznym celem jest zapewnienie środków materialnych lub prawnych do popełnienia przestępstwa naruszającego interesy finansowe Unii lub do uzyskania przedmiotów lub korzyści pochodzących z takiego przestępstwa.

NOWE OBSZARY WŁAŚCIWOŚCI

- **Art. 86 ust. 4 TFUE** → Rada Europejska może, jednocześnie lub później, **przyjąć decyzję zmieniającą ustęp 1** w celu rozszerzenia uprawnień Prokuratury Europejskiej **na zwalczanie poważnej przestępczości o wymiarze transgranicznym** oraz odpowiednio zmieniającą w związku z tym ustęp 2 w odniesieniu do sprawców i współsprawców **poważnych przestępstw dotyczących więcej niż jedno Państwo Członkowskie**. Rada Europejska stanowi jednomyślnie po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego i po konsultacji z Komisją.
- **Terroryzm** → komunikat Komisji z września 2018 r.: inicjatywa mająca na celu rozszerzenie właściwości Prokuratury Europejskiej o transgraniczne przestępstwa terrorystyczne

WŁAŚCIWOŚĆ MIEJSCOWA – ART. 23

Prokuratura Europejska jest właściwa w sprawach dotyczących przestępstw, o których mowa w art. 22, jeżeli takie przestępstwa:

- a) zostały w całości lub w części popełnione na terytorium jednego państwa członkowskiego lub kilku państw członkowskich;
- b) zostały popełnione przez obywatela państwa członkowskiego, o ile dane państwo członkowskie ma jurysdykcję względem takich przestępstw popełnianych poza jego terytorium; lub
- c) zostały popełnione poza terytoriami, o których mowa w lit. a), przez osobę, do której w chwili popełnienia przestępstwa miał zastosowanie regulamin pracowniczy lub warunki zatrudnienia, o ile jedno z państw członkowskich ma jurysdykcję względem takich przestępstw popełnianych poza jego terytorium.

WARUNKI WYKONYWANIA WŁAŚCIWOŚCI – ART. 25

Prokuratura Europejska wykonuje swoją właściwość, jeżeli przestępstwo przeciwko interesom finansowym Unii wyrządziło szkodę , której wartość jest **mniejsza niż 10 000 euro**, wyłącznie w przypadku, gdy:

- (a) postępowanie wywołuje na poziomie Unii reperkusje, które wymagają prowadzenia postępowania przygotowawczego przez Prokuraturę Europejską
 - przestępstwo ma transnarodową skalę
 - przestępstwo dotyczy organizacji przestępczej
 - przestępstwo może stanowić zagrożenie dla reputacji Unii lub zaufania obywateli Unii
- (b) o popełnienie przestępstwa mogą być podejrzani urzędnicy lub inni pracownicy Unii lub członkowie instytucji Unii.

KONFLIKTY WŁAŚCIWOŚCI

Art. 25 ust. 6: Jeżeli Prokuratura Europejska i krajowe organy ścigania nie osiągną porozumienia co do tego, czy dany czyn zabroniony objęty jest zakresem zastosowania art. 22 ust. 2 lub 3 lub art. 25 ust. 2 lub 3, decyzję o tym, kto jest właściwy do prowadzenia postępowania przygotowawczego w danej sprawie podejmują organy krajowe uprawnione do ustalania właściwości w zakresie postępowania przygotowawczego na szczeblu krajowym. Państwa członkowskie określają, który organ krajowy będzie podejmował decyzję o przyznaniu właściwości.

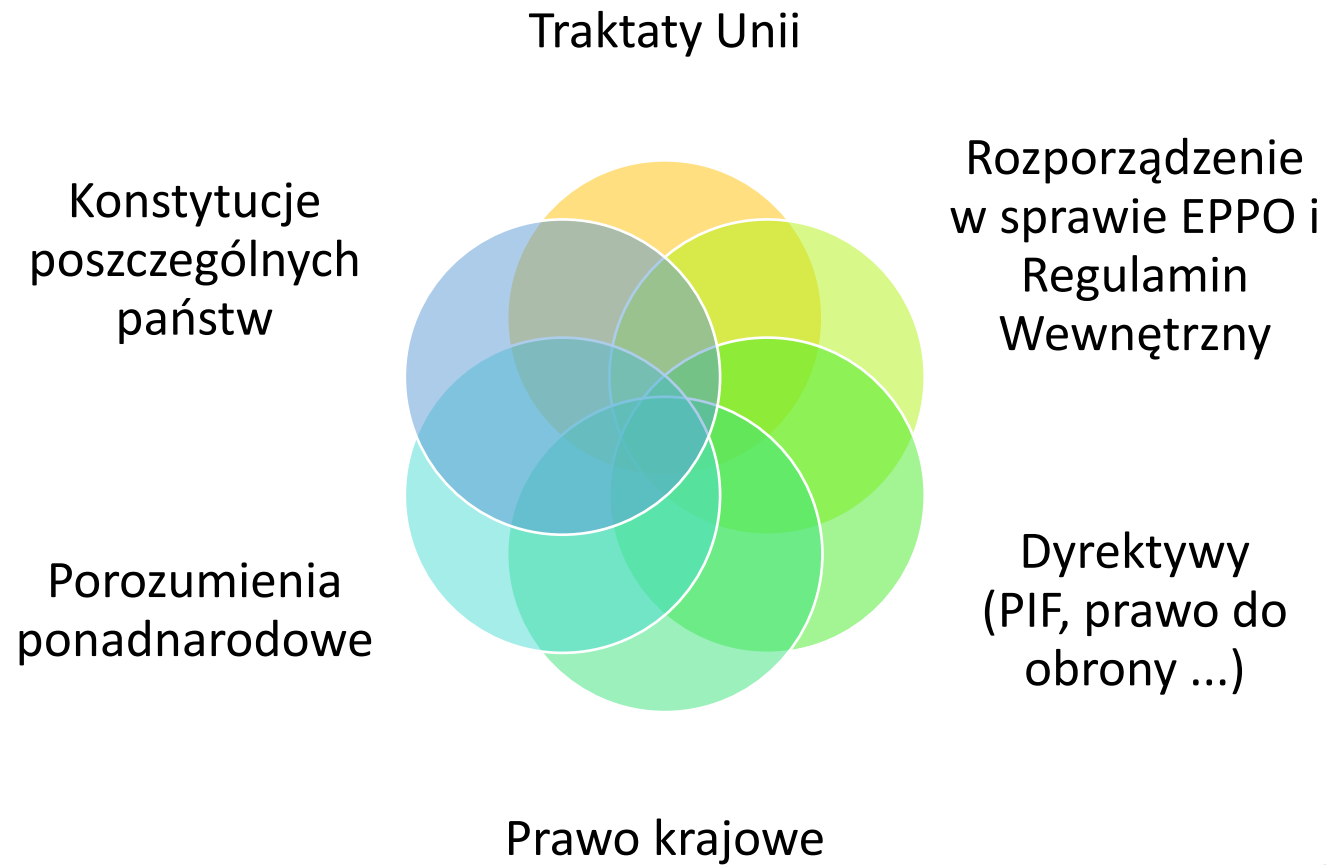
Motyw 62: „organy sądowe” => prokurator???

Art. 42 ust. 2 lit. c): właściwość TSUE do orzekania w trybie prejudycjalnym o wykładni przepisów dotyczących właściwości Prokuratury Europejskiej.

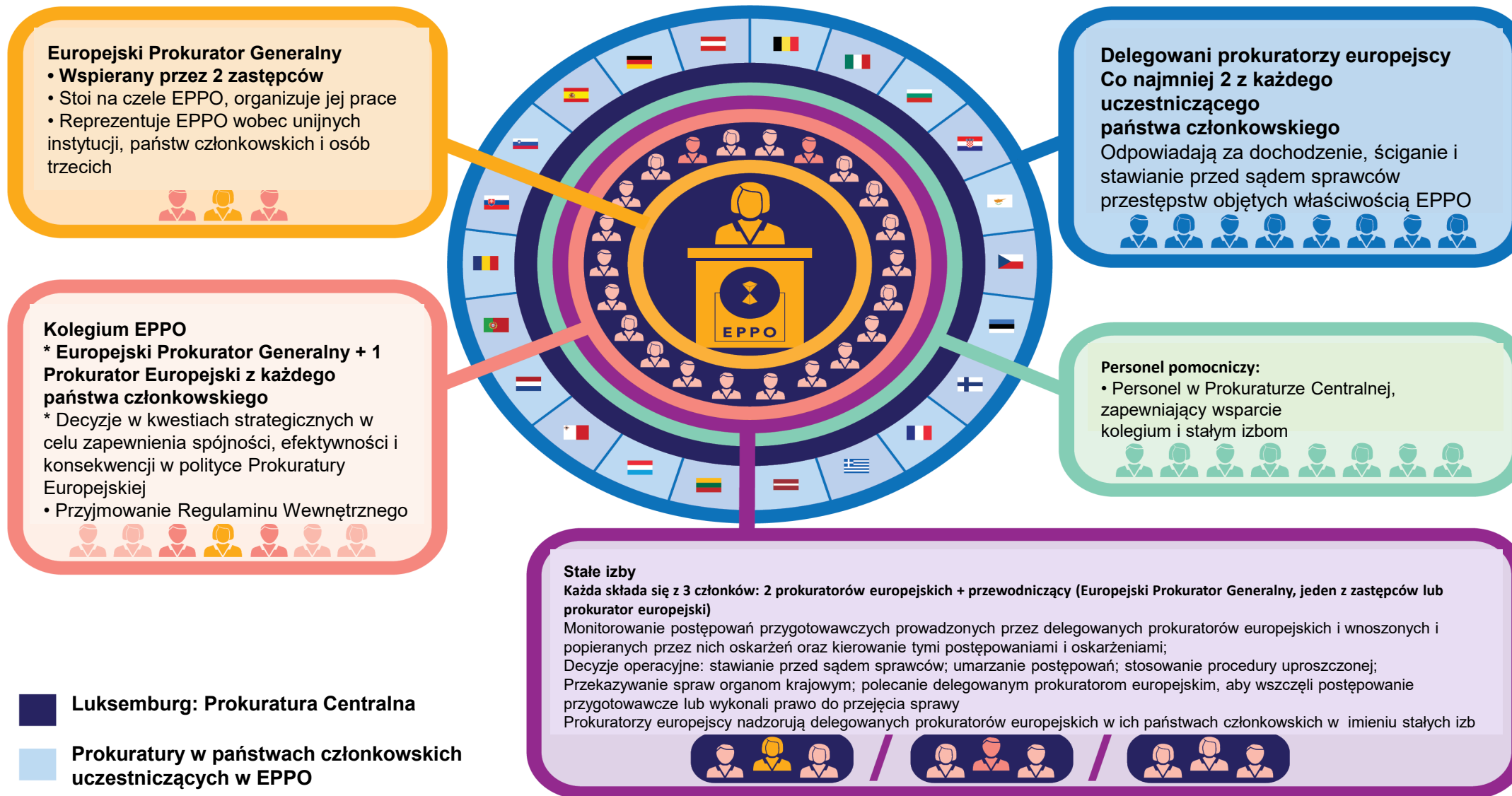
BRAK CIĄGŁOŚCI

- Model zdecentralizowany/zintegrowany
- Struktura: hierarchiczna (prokuratorzy europejscy i delegowani prokuratorzy europejscy) i kolegialna (stałe izby)
- Kompetencje dzielone
- Brak jednego obszaru prawa (interakcje normatywne)
- Prawa do obrony: zmienne geometrie i czas
- Zasady prowadzenia postępowań przygotowawczych: powrót do wzajemnego uznawania
- Środek prawny: szczebel krajowy i europejski

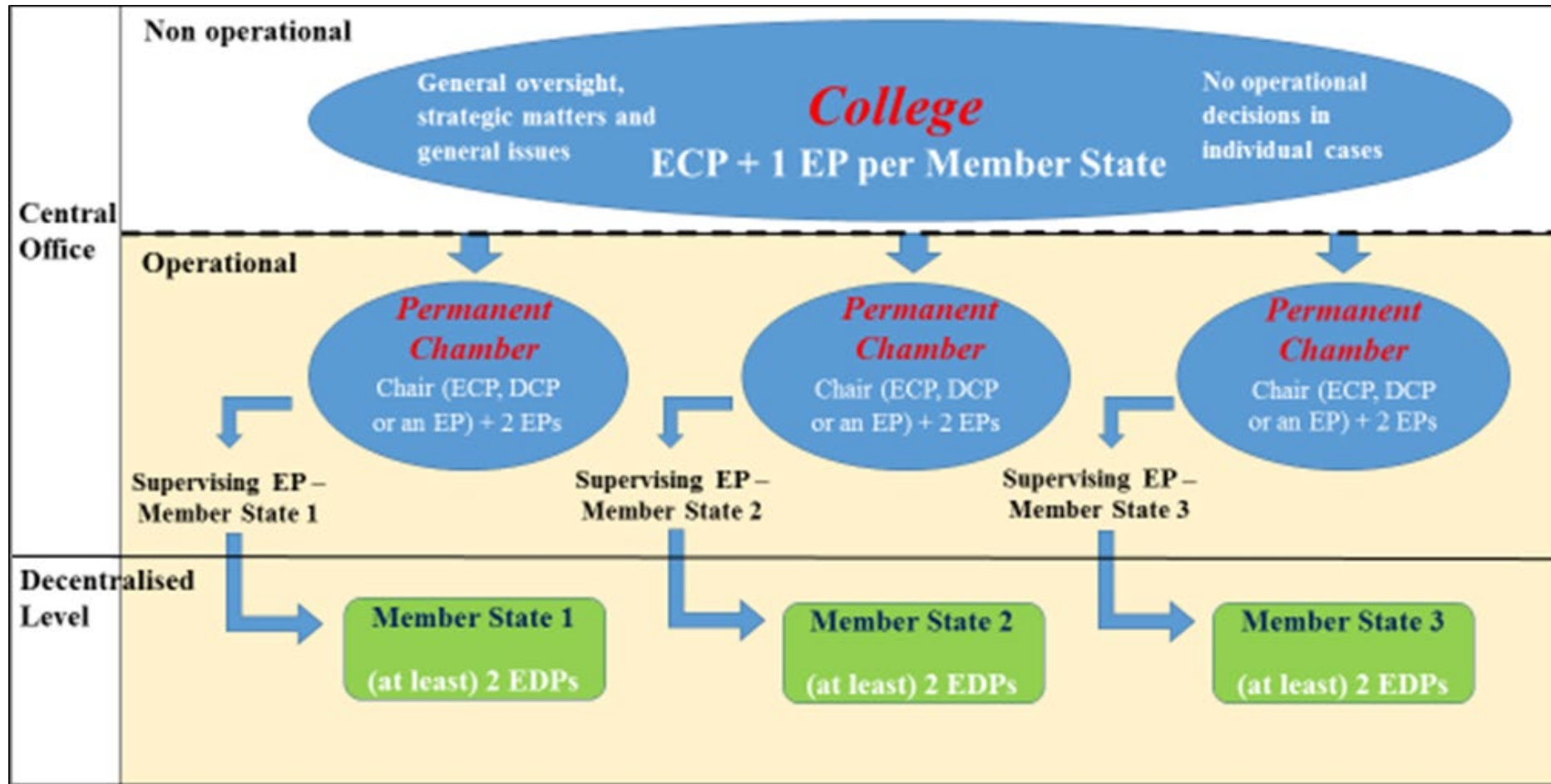
ŹRÓDŁA

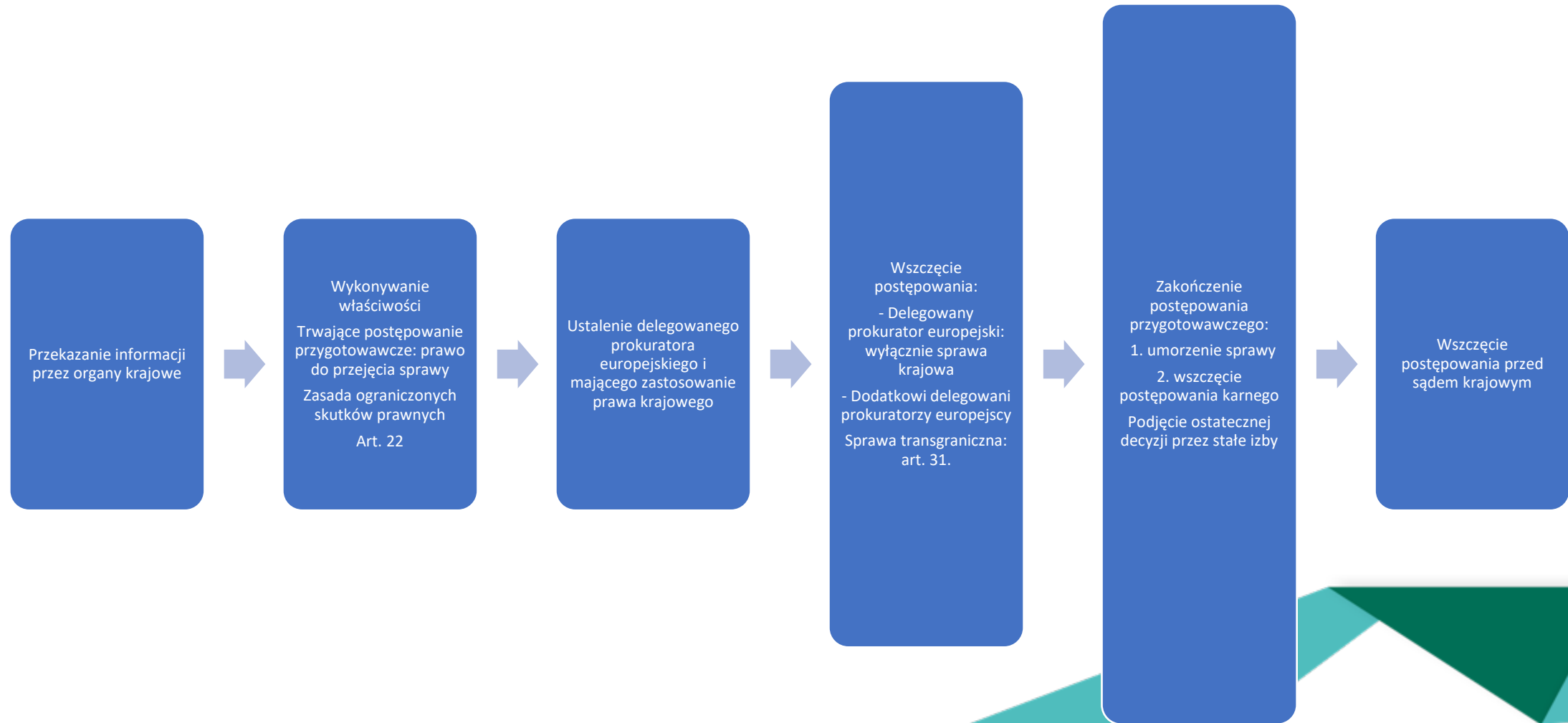
STRUKTURA PROKURATURY EUROPEJSKIEJ

STRUKTURA PROKURATURY EUROPEJSKIEJ

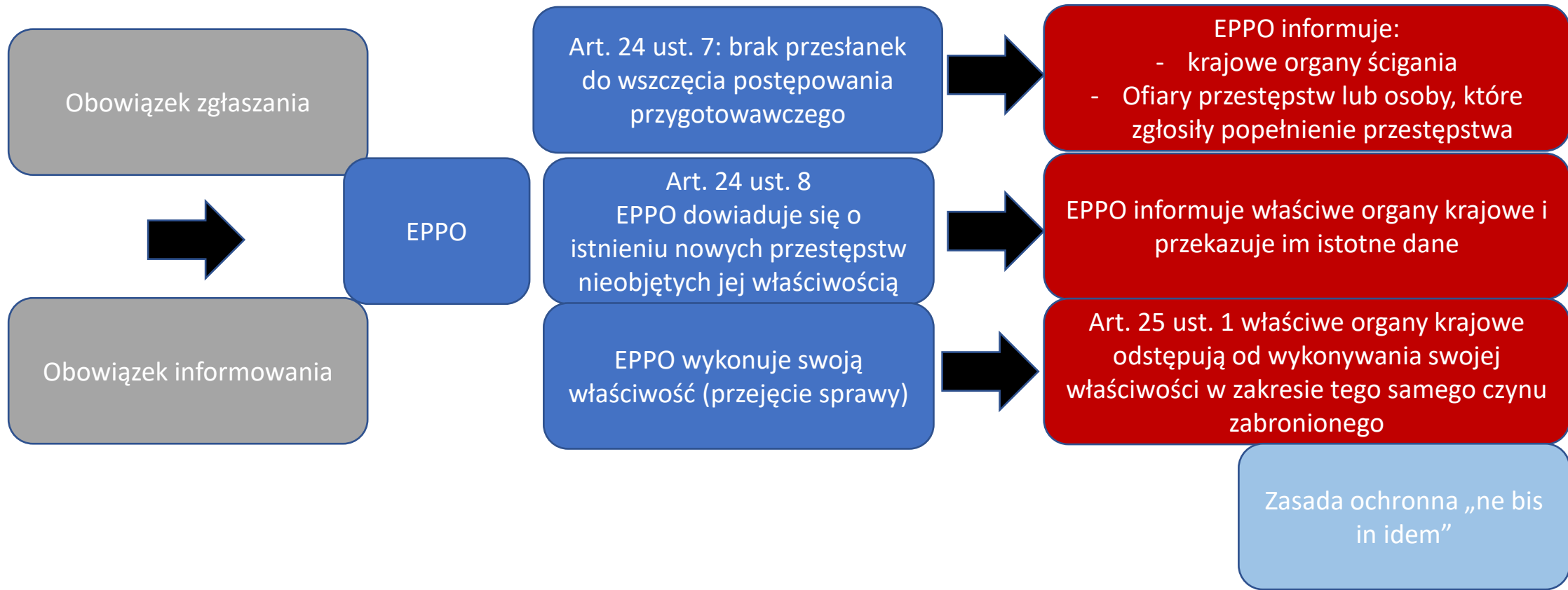

POSTĘPOWANIA PRZYGOTOWAWCZE PROWADZONE PRZEZ PROKURATURĘ EUROPEJSKĄ

Przedmiotowe czynności przygotowawcze	Delegowany prokurator europejski	Prokurator europejski	Stala izba	Europejski Prokurator Generalny
Wszczęcie postępowania przygotowawczego	X zgodnie z mającym zastosowanie prawem krajowym jeśli postępowanie nie zostanie wszczęte		X	
Przydzielenie sprawy innemu prokuratorowi (innemu delegowanemu prokuratorowi europejskiemu w tym samym lub innym państwie członkowskim)			X (po konsultacjach z prokuratorami europejskimi i/lub delegowanymi prokuratorami europejskimi)	
Prawo do przejęcia sprawy	X jeśli sprawa nie zostaje przejęta		X	
Prowadzenie postępowania przygotowawczego	X zgodnie z prawem krajowym i rozporządzeniem	X (w wyjątkowych sytuacjach)		
Transgraniczne postępowania przygotowawcze	X (przekazanie czynności do wykonania pomocniczemu delegowanemu prokuratorowi europejskiemu) zgodnie z prawem krajowym W razie konfliktów		X (podjęcie decyzji zgodnie z prawem krajowym i rozporządzeniem)	
Wniosek o uchylenie przywilejów lub immunitetów				X zgodnie z procedurami określonymi w prawie krajowym lub prawie Unii (w zależności od źródła przywilejów/immunitetów)
Wniosek o tymczasowe	X			

ZGŁASZANIE I PRZEKAZYWANIE INFORMACJI

Tymczasowe aresztowanie i transgraniczne wydawanie osób

Delegowany prokurator europejski prowadzący sprawę (lub prokurator europejski, który przejął postępowanie przygotowawcze) może zgodnie z prawem krajowym zarządzić zatrzymanie lub tymczasowe aresztowanie lub wystąpić z wnioskiem o takie zatrzymanie lub tymczasowe aresztowanie

- Wyłącznie podejrzani lub oskarżeni, bez świadków itp.

Jeśli dana osoba przebywa poza terytorium danego państwa – delegowany prokurator europejski wydaje lub występuje do właściwych organów państwa członkowskiego z wnioskiem o wydanie ENA

- Nie jest automatycznie ważny, opiera się na zasadzie wzajemnego uznawania
- - lub tradycyjna ekstradycja w państwach trzecich

Przekazywanie postępowań i akt (art. 34)

1. Okoliczności faktyczne będące przedmiotem postępowania nie stanowią przestępstwa, w stosunku do którego EPPO posiada właściwość rzeczową zgodnie z art. 22 i 23

2. W przypadku, gdy nie są już spełniane szczególne warunki wykonywania przez EPPO jej właściwości, przedstawione w art. 25 ust. 2 i 3.

3. Wytyczne kolegium – art. 9 ust. 2 – w odniesieniu do przestępstw, które wyrządziły lub mogą wyrządzić interesom finansowym Unii szkodę o wartości mniejszej niż 100 000 EUR, nie ma potrzeby prowadzenia postępowania przygotowawczego ani wnoszenia i popierania oskarżenia na poziomie Unii (itd.)

Europejski Prokurator Generalny / Zastępca

Może zwrócić się do stałej izby wniosek o ponowne rozpatrzenie decyzji w ciągu trzech dni – aby zapewnić spójność polityki w zakresie przekazywania spraw

Stała izba przekazuje sprawę właściwym organom krajowym bez zbędnej zwłoki

Właściwe organy krajowe

Co roku przedstawia kolegium sprawozdanie ze stosowania wytycznych

Wszczyna postępowanie przygotowawcze

Nie wyrażają zgody na przejęcie sprawy zgodnie z ust. 2 i 3 w terminie 30 dni

EPPO pozostaje organem właściwym

EPPO

Przekazuje akta sprawy i odstępuje od podejmowania dalszych czynności + zamyka postępowanie

Informuje właściwe organy, urzędy itp.

CZYNNOŚCI W RAMACH POSTĘPOWAŃ PRZYGOTOWAWCZYCH

Przynajmniej w przypadkach, w których maksymalny wymiar kary za przestępstwo będące przedmiotem postępowania przygotowawczego wynosi co najmniej cztery lata pozbawienia wolności, państwa członkowskie zapewniają, by delegowani prokuratorzy europejscy byli uprawnieni do zarządzania lub złożenia wniosku w sprawie przeprowadzenia **następujących czynności w ramach postępowania przygotowawczego**:

- a) przeszukania wszelkich obiektów, terenów, środków transportu, mieszkań prywatnych, ubrań i wszelkiej innej własności osobistej lub systemów komputerowych oraz zastosowania wszelkich środków zapobiegawczych niezbędnych do tego, by zachować ich integralność lub nie dopuścić do utraty lub zanieczyszczenia dowodów;
- (b) **doprowadzenia do przedstawienia wszelkich istotnych przedmiotów** lub dokumentów, w formie oryginalnej lub w innej określonej formie;
- c) **doprowadzenia do przedstawienia przechowywanych danych komputerowych**, zakodowanych lub zdekodowanych, albo w formie oryginalnej, albo w innej określonej formie, w tym danych dotyczących rachunków bankowych i danych o ruchu, z wyjątkiem danych specjalnie przechowywanych zgodnie z prawem krajowym na mocy art. 15 ust. 1 zdanie drugie dyrektywy 2002/58/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (1);
- d) **zatrzymywania narzędzi służących do popełnienia przestępstwa lub zatrzymywania korzyści z przestępstwa**, w tym aktywów, które prawdopodobnie zostaną skonfiskowane przez sąd rozpoznający sprawę, jeżeli istnieją podstawy, by uważać, że właściciel, posiadacz lub władający tymi narzędziami lub korzyściami będzie dążył do udaremnienia wykonania wyroku nakazującego konfiskatę;
- e) **przechwytywania wiadomości elektronicznych** wysyłanych do podejrzanego lub oskarżonego lub przez podejrzanego lub oskarżonego za pomocą dowolnych środków łączności elektronicznej, z których podejrzanym lub oskarżonym korzystają;
- f) identyfikowania i śledzenia wszelkich obiektów za pomocą środków technicznych, w tym dostaw niejawnie kontrolowanych.

POSTĘPOWANIA PRZYGOTOWAWCZE PROWADZONE PRZEZ PROKURATURĘ EUROPEJSKĄ

- **Art. 30 ust. 2: Prawo krajowe może narzucać pewne warunki**
 - Państwa członkowskie mogą ograniczyć stosowanie ust. 1 pkt. e) i f) niniejszego artykułu do określonych rodzajów poważnych przestępstw.
- **Art. 30 ust. 4: Delegowani prokuratorzy europejscy są uprawnieni do składania wniosków o przeprowadzenie w ich państwach członkowskich wszelkich innych czynności, jakie mogą podejmować prokuratorzy na mocy prawa krajowego, lub do zarządzania takich czynności.**
- **Art. 30 ust. 5: Delegowani prokuratorzy europejscy mogą zarządzać czynności, o których mowa w ust. 1 i 4, tylko wtedy, gdy:**
 - i. istnieją uzasadnione podstawy, by sądzić, że konkretne czynności mogą doprowadzić do uzyskania informacji lub dowodów przydatnych do celów postępowania przygotowawczego,
 - ii. i jeśli nie są dostępne inne mniej inwazyjne czynności, które mogłyby doprowadzić do osiągnięcia tego samego celu.
 - iii. Procedury i tryb podejmowania tych czynności są określone przez mające zastosowanie prawo krajowe.

Transgraniczne postępowania przygotowawcze

Państwo delegowanego prokuratora europejskiego (A)

Jeśli zgodnie z prawem obu państw członkowskich do przeprowadzenia danej czynności wymagana jest zgoda organu sądowego, **konieczne jest uzyskanie takich zgód**. Zapewnia to zgodność z wymogami prawnymi zarówno:

- państwa członkowskiego delegowanego prokuratora europejskiego prowadzącego sprawę,
- jak i państwa członkowskiego pomocniczego delegowanego prokuratora europejskiego.

W takim przypadku uzyskanie **jednej zgody nie jest wystarczające**. Odzwierciedla to zasadę podwójnej zgodności utrwaloną w rozporządzeniu w sprawie EPPO: czynności o wymiarze transgranicznym muszą być zgodne ze standardami prawnymi obowiązującymi zarówno w jurysdykcji wydającej, jak i jurysdykcji wykonującej.

Umożliwia to ochronę praw podstawowych i gwarantuje pewność prawa w złożonym, wielopoziomowym systemie Unii.

Transgraniczne postępowania przygotowawcze

Państwo delegowanego prokuratora europejskiego (B)

Jeśli delegowany prokurator europejski, do którego skierowano wniosek o pomoc, stwierdzi, że:

- a) dokumentacja związana z przekazaniem czynności do wykonania jest niekompletna lub zawiera oczywisty istotny błąd;
- b) przedmiotowej czynności z uzasadnionych i obiektywnych powodów nie można przeprowadzić w terminie określonym w dokumentacji związanej z przekazaniem czynności do wykonania;
- c) te same rezultaty, które przewiduje się dla przekazywanej do wykonania czynności, można by osiągnąć za pomocą innej, mniej inwazyjnej czynności; lub
- d) przekazana do wykonania czynność nie istnieje lub nie byłaby dopuszczalna w podobnej sprawie krajowej zgodnie z prawem jego państwa członkowskiego;

informuje o tym nadzorującego go prokuratora europejskiego i konsultuje się z delegowanym prokuratorem europejskim prowadzącym sprawę w celu rozwiązania tej kwestii w ramach kontaktów dwustronnych.

Transgraniczne postępowania przygotowawcze

Państwo delegowanego prokuratora europejskiego (B)

Jeżeli przekazywana do wykonania czynność nie istnieje w sytuacji krajowej bez elementów transgranicznych, lecz byłaby dopuszczalna w sytuacji transgranicznej podlegającej instrumentom prawnym dotyczącym wzajemnego uznawania lub współpracy transgranicznej, to odnośni delegowani prokuratorzy europejscy mogą, w porozumieniu z odnośnymi nadzorującymi prokuratorami europejskimi, korzystać z takich instrumentów.

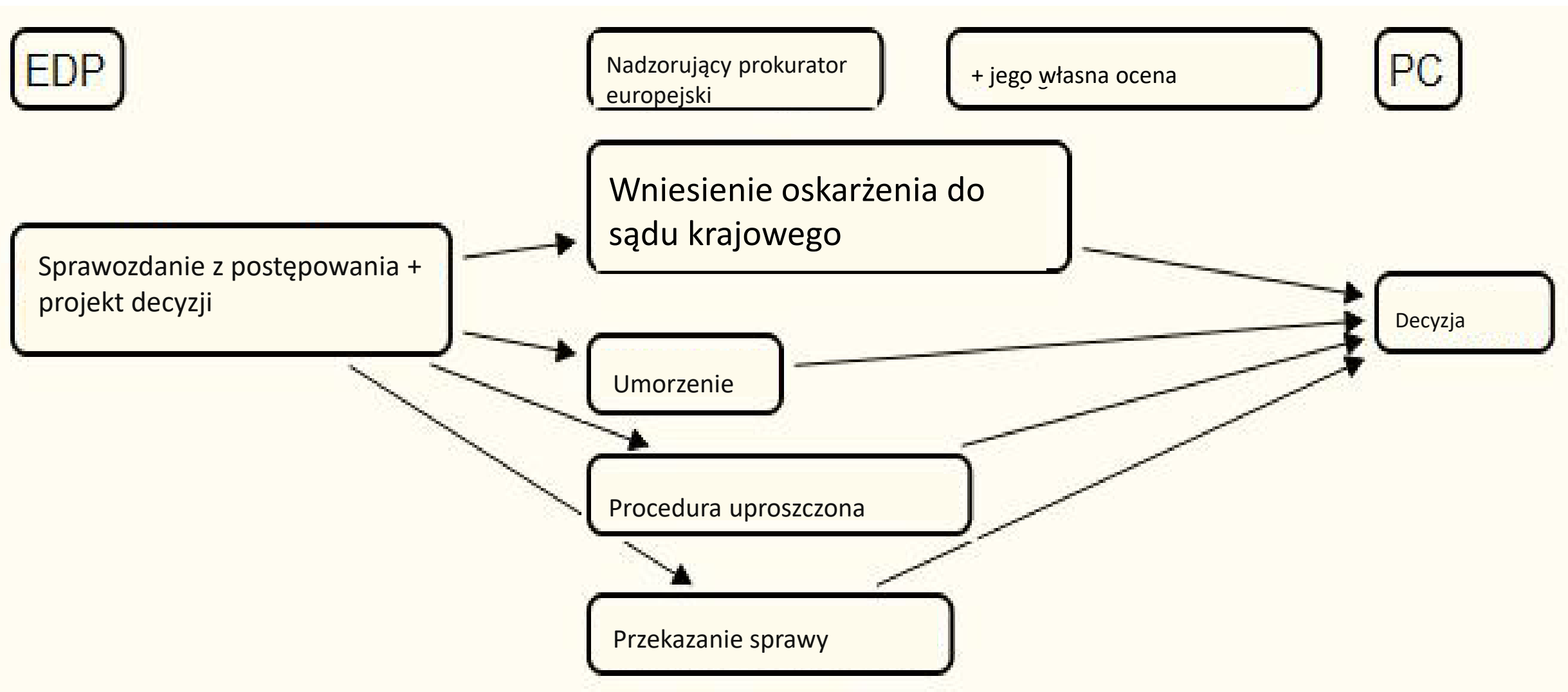
Jeżeli rzeczeni delegowani prokuratorzy europejscy nie rozwiążą tej kwestii w terminie siedmiu dni roboczych, a czynności nadal są przekazane do wykonania, to kwestię przekazuje się właściwej stałej izbie.

Właściwa stała izba wysłuchuje w niezbędnym zakresie delegowanych prokuratorów europejskich, a następnie bez zbędnej zwłoki oraz zgodnie z mającym zastosowanie prawem krajowym i z niniejszym rozporządzeniem podejmuje decyzję, czy i do kiedy pomocniczy delegowany prokurator europejski ma przeprowadzić przekazaną do wykonania czynność lub czynność zastępczą. Izba informuje o tej decyzji wspomnianych delegowanych prokuratorów europejskich za pośrednictwem właściwego prokuratora europejskiego.

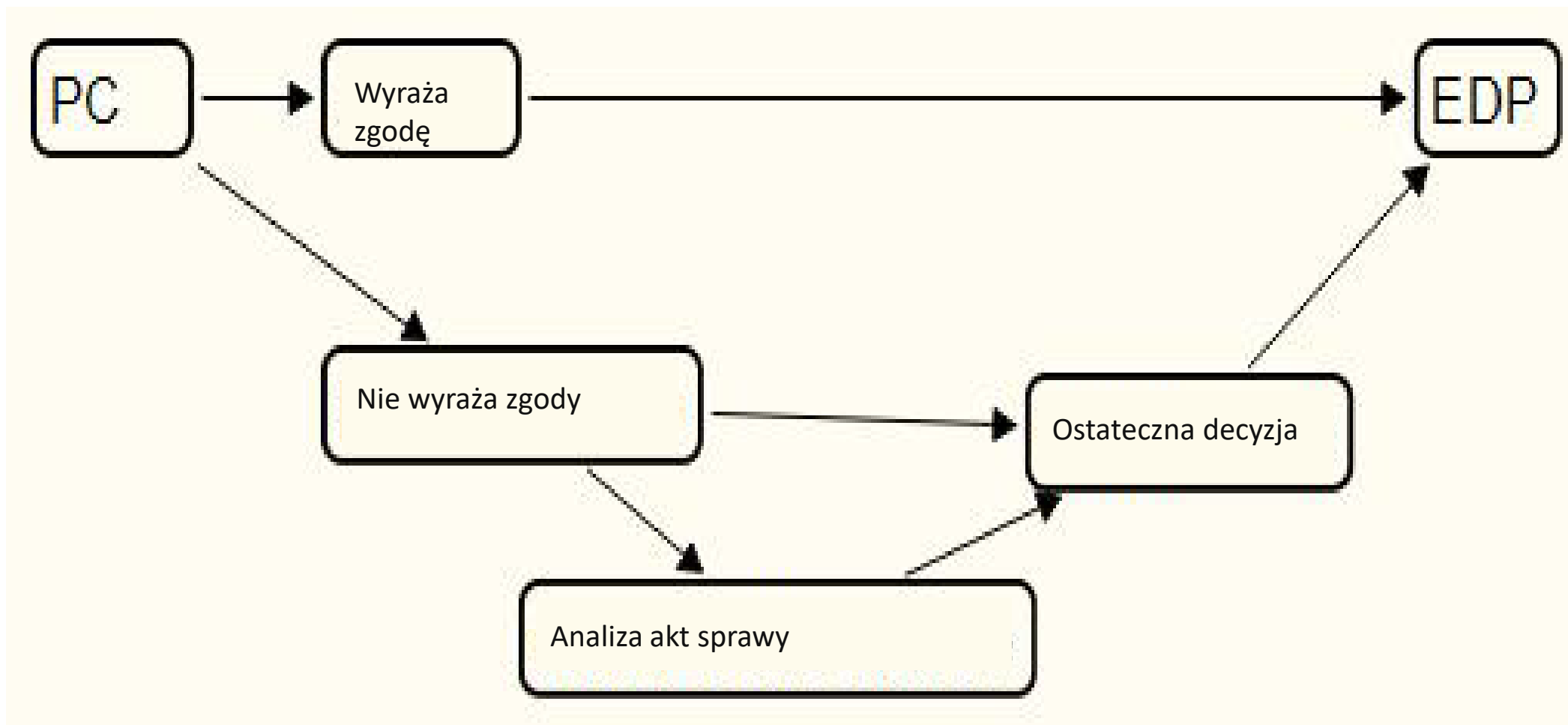
TSUE, C-281/22, G.K.: Pierwsze odesłanie prejudycjalne

- Oberlandesgericht Wien kieruje do TSUE wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym.
- W sprawie, która dotyczy naruszeń prawa celnego, niemiecki delegowany prokurator europejski musi przeprowadzić przeszukania miejsc i przedmiotów. Niemiecki sąd wydaje zgodę na przeprowadzenie takich przeszukań.
- Do akt sprawy dostęp ma austriacki delegowany prokurator europejski. Zgodnie z prawem austriackim przeszukanie zarządzone przez prokuratora musi zostać zatwierdzone przez sąd.
- Osoby, których dotyczy postępowanie przygotowawcze, kwestionują zgodę udzieloną przez austriacki sąd, podnosząc, że nie powinna ona zostać wydana ze względu na brak poważnych podstaw, by przypuszczać, że popełniły one przestępstwo. Osoby te twierdzą, że chodzi tu przede wszystkim o ocenę sprawy co do jej istoty, a nie jej ścisłego związku z wykonaniem danej czynności.

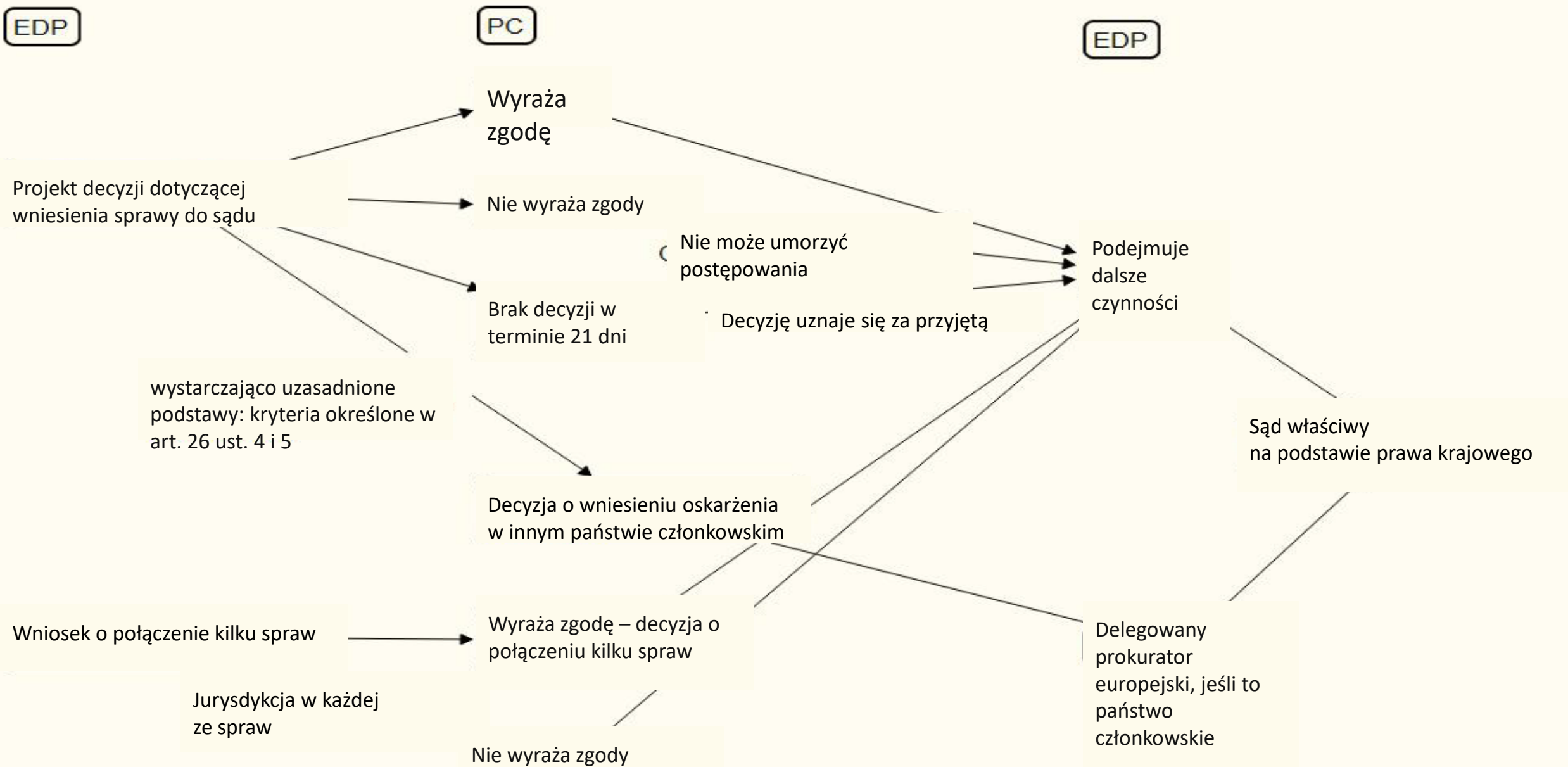
ZAKOŃCZENIE POSTĘPOWANIA PRZYGOTOWAWCZEGO (ART. 35)

Decyzje stałej izby po zakończeniu postępowania (art. 35)

Postępowanie przed sądami krajowymi (art. 36)

PRAWA DO OBRONY

Związek z dyrektywami Unii:

Art. 41 ust. 2 Każdemu podejrzanemu lub oskarżonemu w postępowaniu karnym prowadzonym przez Prokuraturę Europejską przysługują, co najmniej, następujące prawa procesowe przewidziane w transponowanym do prawa krajowego prawie Unii, w tym w dyrektywach dotyczących praw przysługujących podejrzanym i oskarżonym w postępowaniu karnym:

- a) prawo do tłumaczenia ustnego i tłumaczenia pisemnego – przewidziane w dyrektywie 2010/64/UE;
- b) prawo do informacji i prawo dostępu do materiałów sprawy – przewidziane w dyrektywie 2012/13/UE;
- c) prawo dostępu do adwokata i prawo do porozumiewania się z osobami trzecimi i powiadomienia ich w przypadku zatrzymania – przewidziane w dyrektywie 2013/48/UE;
- d) prawo do nieskładania wyjaśnień i domniemanie niewinności – przewidziane w dyrektywie (UE) 2016/343;
- e) prawo do pomocy prawnej – przewidziane w dyrektywie (UE) 2016/1919.

Dziękuję za uwagę!